

הצלחה בלתי משוערת היתה לקבוצת מכבי חיפה, מביקורה של הקבוצה הראשונה מהונגריה דודאיאופסט. למרות שהמספר המשחקים הצטמצם לשניים בלבד, הם משכו קהל רב והכניסו לקופת הקבוצה סכומים גדולים ובלתי-צפויים מראש. למעשה נחשב הביקור מלכתחילה לכשולן והצירות ההונגרית בישראל אפילו התחייבה לכסות את ההפסדים שייגרמו לקבוצה המארחת. משום כך היתה ההצלחה הכספית הבלתי רגילה הפתעה בעתה... **הכדורגלן אשר מצא חן ביותר בעיני המומחים של הקבוצה ההונגרית היה שחקן מכבי פתח תקוה ישראל בן-דרור. ישראל, אשר שימש קפטן הנבחרת הישראלית, זכה לשבחים רבים, ביחוד מפיו של פרנץ שבו, מי שהיה בשעתו תחישר הספורט ההונגרי. אמר שבו, שבחן את שיטת משחקו של בן-דרור: "אתה צריך להכנס יותר חזק ביריבים שלך"... עתה מותר לגלות כי זמן קצר לפני הופעת סגל הנבחרת הישראלית במשחק נגד הקבוצה ההונגרית, עמד כבני התפוררות כתוצאה מהחלוקת פנימית. היה זה כאשר יעקב חודורוב, שוער הנבחרת, עמד על דעתו שאמציה לבקוביץ ישחק כבלם ולא ישראל בן-דרור, כיון שהוא רגיל אליו יותר. כדי למנוע מחלוקת, ויתר בן-דרור על התפקיד החשוב... **מועדרת ההצלחה הכספית** שבאה לה מביקוריה של דודאיאופסט, החליטה אגודת מכבי חיפה לארגן בפעם הראשונה בתולדות הכדורגל בארץ טורניר כדורגל בחג הפסח. לפי התכנית ישתתפו בטורניר ארבע קבוצות: שתיים ישראליות, אחת הונגרית ואחת ברזילאית, אוסטרית או בריטית. המשחקים יתקיימו בצורת ליגה ויערכו אחת לשבוע, ביום שני באיצטדיון רמת-גן... **מאמן הכדורגל ההונגרי** אנדרו קיש החל השבוע לאמן את קבוצת מכבי חיפה... **קבוצת הכדורגל של מכבי תל-אביב**, הסובלת ממשבר חמור כתוצאה מפגיעתם של כמה מטובי שחקניה ומפרישתו הבלתי-ברורה עדיין של נח רוניק, מנסה עתה להכניס לקבוצה הראשונה מספר שחקני נוער בכל משחק, כדי לבחון מי מהם מסוגל להשתלב בקבוצה הראשונה... **מרוץ שדה** למרחק של חמישה קילומטר יערך בשבת הקרובה בעכו, בחסות בית-הספר לקציני ים במקום, ובן ישתתפו רצים עד גיל 18 בלבד... **משדר הדואר** נענה לבקשת מרכז המכבי העולמי להוציא בימי המכביה החמישית, שתתקיים בסוכות, בול מיוחד על נושא ספורטאי. מכרו על כך יפורסם בקרוב... **לאחר סירובה** של תורכיה לשחק נגד נבחרת ישראל בכדורגל במסגרת משחקי הגביע העולמי, ולאחר שהנהלת הפי"א עמדה על קיום המשחק, הודיעה תורכיה על פרישתה ממסגרת המשחקים. לישראל נשאר להתמודד עוד ביבית האסיאתי עם המנצחת במפגש המוקדם של סין ואינדונזיה וכנראה שתעלה למשחקי רבע הגמר ללא כל משחק. יש לשער כי המנצחת מבין שתי הארצות המזרחיות תלך באותה דרך שתורכיה בחרה בה, מטעמים פוליטיים.**

סיפורו האישי של הכדורגלן הגדול, שהוכיח שהוא גם מאמן מדוע התפוצרתי

במשך שנים רבות עמד אלי פוקס בראש הכדורגל הישראלי. היה השחקן הנערץ ביותר בישראל. לאחר שניתק את קשריו עם מכבי חיפה, קבוצת הכדורגל שהוא אימן והעלה לפסגה. על כל מה שהתרחש מאחורי הקלעים של פרשה זו, והאופייני לנעשה באגודות הספורט בארץ בכלל, מספר האיש עצמו. ספור זה הוא חלק מהפרק האחרון של ספרו של אלי, העומד לצאת לאור בקרוב.

— מאת אלי פוקס —

את פרשת יחסי עם מכבי תל-אביב ככדורגלן, סימתי בתקופת השיא שלי. כבר במשחקי הנבחרת כדרום-אפריקה הרגשתי כי החבל ביני ובין מאמן הקבוצה, גירי בית-הלווי, עומד להקרע. החלטתי שעלי לגמור את הקריירה בעודי בשיאי כקפטן הנבחרת הישראלית, כדי שלא הקהל יקבע לי את תאריך הסתלקותי ממגרש הכדורגל.

במשך כמה חודשים ניתקתי את עצמי כליל ממשחקים ואי-מונים. ישבתי רק על יציעי המגרשים וחיפשתי את עתיד. הרגשתי בתוכי נטייה טבעית להתחיל להיות מאמן, אבל פחדתי שמא מחוסר השתלמות תיאורטית, אכשל. עד אשר, באחד הימים, בשבתי על היציע באיצטדיון רמת-גן, במשחק בין לאציו האיטלקית לבין מכבי תל-אביב, ניגשו אלי שני עסקנים מוכרים מאגודת מכבי חיפה והציעו לי לעבור לעירם ולאמן את קבוצתם. קבוצת מכבי חיפה היתה או בשפל המדרגה ונוקדה לרחמי קבוצת מכבי אחרות, שיתוקיה בליגה הראשונה. לא הרגשתי כעצמי את הכוח לטול קבוצה כושלת זאת ולהעלותה על דרך המלך. היססתי וביקשתי שהות להימלך בדעתי ובדעת אשתי. אנשי מכבי חיפה האיצו בי, הבטיחו לי היום וגבוהות — שהתבטאו בסיכום בהשגת דירה על הכרמל, מקום עבודה נוח ומשכורת כמאמן הכדורגל של האגודה.

באוקטובר 1954 עברתי לגור בחיפה. כבר באימון הראשון של קבוצת הבוגרים נוכחתי לדעת כי היסוד הוא פגום, ומן ההכרח להקים קבוצה מבראשית. החילוני באימונים של ארבע פעמים בשבוע של קבוצת הבוגרים, מילואים, נוער ונערים. כתום מספר חודשים בחרתי לי קאדר של 20 שחקנים, מתוכו החלטתי להקים את הקבוצה המחודשת של מכבי חיפה. זה היה חודשים מועטים לפני שהחלו משחקי ליגת 1955. המטרה שהצבתי לעצמי היתה להקים קבוצה שתחזיק מעמד בליגה בכוחה היא, ולא בחסדי אחרים. שמתי את הדגש על אימונים להעלאת הכושר הגופני ורק לאחר מכן החליתי לעבוד על שלד בריא לקבוצה.

★ ★ ★

כל המנות בכת אחת

העבודה היתה קשה. בבוקר עבדתי כגובה בחברת החשמל, ואת כל שעות אחר-הצהרים והערב הקדשתי לאימון הקבוצה. התוצאות הורגשו מיד. אפילו מהר מדי. כבר בתום השנה הראשונה, תפסה קבוצת מכבי חיפה את המקום השישי בטבלת הליגה, מתוך 14 קבוצות מתחרות! מקבוצת תחתית, שנאבקה שנים על קיומה, הפכה להיות קבוצה סנסציונית, שזקפה לעצמה לא רק נצחונות על קבוצות רק אלא אף סחטה נקודות מהליתנים.

ההתקדמות הלאה היתה הדרגתית ודרשה זמן. אולם עסקניה של מכבי חיפה, שבמשך שנים התרגלו לנהל קבוצת אשפתות, סונחרו מן ההצלחה של השנה הראשונה ורצו את ההעלאה במהירות גדולה — גדולה הרבה יותר מאשר בן אנוש מסוגל להשיג.

בסיום עונת 1955/56 תפסה הקבוצה את המקום החמישי בטבלה. אבל מקום זה לא סיפק את עסקניה. החיכוכים המעשיים ביני לבין הנהלת הקבוצה החלו ברגע בו הבטיחו לשחקנים, כפרס על מאמציהם, נסיעה לחוץ-לארץ. הכרתי את דרגת המשחק החיונית כדי להשיג תוצאות של כבוד בחוץ-לארץ, והזהרתי מפני תוצאות חמורות של מסע בטרם עת. אבל הם היו כבר מהופנטים מהתוצאות הטובות של הקבוצה בליגה ובמשחקים נגד אורחות מהחוף.

ראיתי שצפוי משבר מוראלי בקבוצה והחליתי לתמוך ברעיון של נסיעה קולקטיבית של נבחרת עירונית חיפאית, כי פחדתי ממשבר. ואת אשר יגורתי בא. תוך עונת המשחקים פגע חוט השדרה של הקבוצה. גורניס חזר לקפריסין, בן-צבי עבר לתל-אביב. תוך משחקי העונה נפצע החלוץ המרכזי לוי בברכו והשוער נחלש גם הוא. בקיצור, כל מכות איוב ניתכו בכת אחת. הרגשתי כי הגיעה שעת לתלות את נעלי על הקולב.

★ ★ ★

הכנתי שהפוך הגיע

הייתי זקוק שוב לתמיכה מצד הנהלת הקבוצה. כדי להגיע תוך תקופה של שנה-שנתיים למצב של יציבות בקבוצה, הפעם כבר היה לי ענין עם מנהלים של קבוצה גדולה, שישבו במרום האולימפוס. משחקי העונה החלו. חזרתי לאימונים קשים של כושר גופני. אלא שעתה הפכו השחקנים לפרמידונות. אלה אשר רק

אתמול פחדו להרים את קולם, החלו לזגול באימונים בצורה חצופה. הרגשתי את עצמי כקפטן, שספינתו עומדת לטבוע. באחד האימונים סרב ראש הקבוצה, מנצ'ל, למלא אחר אחת מהוראותי. השוער קסורלה נגרו אחריו. זרקתי את שניהם מהאימון ותבעתי מהנהלה שלא לשתפם במשחק הליגה ולהתייחס אליהם כמזיקים. התארגנו, הכריזו כי ישבתו אם השניים לא ישתתפו במשחק הליגה.

ניסיתי להסביר לחברי הנהלה שכדאי אפילו להפסיד משחק, כדי להציל את הקבוצה. הם לא שוכנעו. בלית ברירה הסתובבתי על עקבי והלכתי הביתה. מאז התגלגלו הענינים

אלי פוקס

מה קורה כשעסקנים מתערבים?

והקבוצה במדרון. השחקנים הפכו לעדר בלי רועה, קבעו את גורלה של הקבוצה. סירבתי להמשיך כמאמן ומרכיב של הקבוצה, אולם לא פרשתי ממנה, והמשכתי להופיע בה כשחקן.

בערך באותו זמן הוזמנתי לשמש כמאמן נבחרת חיפה, בן-משחק נגד אוסטרית וינה ותבעתי לקבוע את 11 השחקנים הטובים ביותר, משתי הקבוצות בחיפה. בין היתר דרשתי לא לכלול בהרכב אחד משחקני קבוצתי, מצטיין כלשעצמו, שלא התעלה במשחקי הליגה האחרונים. חברי הנהלה של מכבי חיפה ושחקניה החלו שוב ברטינות נגדי.

לפני המשחק ניקש אלי כדורגלן — שחקן צעיר שגדל על ברכי ממש, להיות כוכב כדורגל — והביע את חצו להיות קפטן נבחרת חיפה. הסברתי לו כי לתפקיד זה קובעים את השחקן המנוסה ביותר במשחקים בינלאומיים. במקרה זה היה זה מרטין, מהפועל חיפה. השחקן התכעס ואמר: "אלי, תזרה. אני אפטר אותך ממכבי חיפה". הייתי מלא בוז לילד הצעיר שקיבל יוהרה, ובוחז לי בפניו.

המתיחות גברה והגיעה לשיאה, כאשר הקבוצה החלה לנהל שיחות על הבאת מאמן מהחוף. בטענה כי איני מסוגל להוסיף דבר עוד לקבוצה. בלעתי בשקט את הגלולה המרה וציננתי כי תמיד אהיה מוכן לעמוד לצד מאמן חוץ-לארצי. אבל הרגשתי כי הקרקע במכבי חיפה נשמטת מתחת רגלי והחליתי להכין את הפרידה. כבר בראשית העונה החליתי לאמן בלם צעיר בשם שלום חאנו. חשבתי כי תוך שנה-שנתיים יוכל למלא את מקומי כבלם — דבר שעורר תרעומת אצל האחרים. הנספור שהצית את הדליקה היה משחק הליגה נגד הפועל חיפה. הצבתי את חאנו הצעיר כבלם, ושיחקתי כמקשר שמאלי. חמש דקות לאחר פתיחת המשחק הרגשתי כי מתיימים אותי. פניתי לאחד השחקנים שימסור לי כדור והוא השיב בחוצפה: "אתה תחכה הרבה עד שתקבל ממני כדור". ידעתי שהכל גמור — גם המשחק וגם פרשת יחסי עם מכבי החל נגמר. תמה הקריירה שלי ככדורגלן. חושב אני אמנם להמשיך לאמן. אבל יותר לא אחזור על משגה העבר שלי — אסייע לקבוצה. רק מעבר לקוי המגרש. אם התגשם תכנית להשתלמות בבית-ספר באממנים באחת מארצות מרכז אירופה, ששיטת משחקם קרובה לנו ביותר, אולי אצליח באחד הימים לגדל קבוצת כדורגל ישראלית, ולהביאה לדרגה אליה שאסתי אני להגיע ככדורגלן.

תדריך

מאורעות אלה, מתוך מאורעות של השבוע הבא, עשויים לעניין את חובבי הספורט:

● **מכבי תל-אביב — מכבי יפו** (י"פ; מגרש באסה; שבת; 3:00) — למרות שבסיבוב הראשון ניצחה הקבוצה תל-אביב אביבית בהפרש שערים משכנע (4:0), עלול משחק זה להסתיים בתוצאות שונות, נוכח ירידתה של מכבי תל-אביב.

● **הפועל תל-אביב — הפועל רמת-גן** (י"פ; מגרש באסה; שבת; 1:00) — ריצתה המהירה של הפועל תל-אביב לקראת האליפות, עלולה להתקל במכשול, מצד יריבה עקשנית מאז ומתמיד. בסיבוב הראשון ניצחו התל-אביבים 1:0.

● **הכח תל-אביב — הפועל כפר-סבא** (תל-אביב; מגרש בני יהודה; שבת; 1:00) — יהיה המשחק המרכזי בליגה א' בכדורגל והוא יקבע את העדיפות בדירוג בראש הטבלה, בה צועדות שש קבוצות בהפרש נקודות קטן מאוד.